

Wyrok z dnia 27 lutego 2001 r.

I PKN 271/00

Wszczęcie postępowania karnego w sprawie o działanie dyrektora na szkodę przedsiębiorstwa państwowego nie zobowiązuje sądu pracy do zawieszenia postępowania (art. 177 § 1 pkt 4 KPC) w sprawie o odprawę z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80 ze zm.), jeżeli wyłączną przyczyną odwołania dyrektora było ustanowienie zarządu komisarycznego (art. 66 ust. 2 tej ustawy).

Przewodniczący: SSN Katarzyna Gonera, Sędziowie SN: Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Roman Kuczyński (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2001 r. sprawy z powództwa Krzysztofa S. przeciwko Zakładom Systemów Automatyki „M.” w P. o zapłatę, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 stycznia 2000 r. [...]

o d d a l i ł kasację,

zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 750 zł (siedemset pięćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 21 września 1999 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu uwzględnił roszczenie Krzysztofa S. przeciwko Zakładom Systemów Automatyki „M.” w P. i zasądził na jego rzecz kwotę 16.029 zł tytułem odprawy w związku z odwołaniem ze stanowiska dyrektora przedsiębiorstwa państwowego z uzasadnieniem, iż powód nie został odwołany na podstawie przepisu art. 65 ust. 1a i art. 37a ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80 ze zm.), wobec czego od-

mowa wypłacenia odprawy przez zarządcę komisarycznego przedsiębiorstwa z powołaniem się na przepis art. 39 ust. 2 pkt 2 i 3 tej ustawy była nieuzasadniona.

Stanowisko Sądu Okręgowego podzielił Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu, który wyrokiem z dnia 13 stycznia 2000 r. oddalił apelację strony pozwanej. Sąd drugiej instancji podniósł, że powód został odwołany ze stanowiska dyrektora na podstawie przepisu art. 66 ust. 2 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych ze względu na ustanowienie zarządu komisarycznego. Odwołanie powoda nie nastąpiło zatem z przyczyn określonych w art. 37a omawianej ustawy i nie może mieć do niego zastosowania przepis art. 39 ust. 2 tej ustawy wymieniający przypadki, w których odprawa nie przysługuje. Sąd Apelacyjny przytoczył wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 1998 r., I PKN 144/98 (OSNAPiUS 1999 nr 12, poz. 390), według którego odwołanemu dyrektorowi przedsiębiorstwa państwowego na podstawie art. 66 ust. 2 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych w związku z wszczęciem postępowania naprawczego i ustanowienia zarządu komisarycznego nad przedsiębiorstwem, bez wskazania żadnej innej przyczyny odwołania, przysługuje prawo do odprawy przewidzianej w art. 39 ust. 1 tej ustawy.

Kasacja pozwanego od powyższego wyroku zarzuca naruszenie przepisów postępowania, a w szczególności naruszenie art. 177 § 1 pkt 4 KPC przez nieuwzględnienie, że przeciwko powodowi zostało wszczęte postępowanie w związku z działaniem na szkodę pozwanego przedsiębiorstwa, oraz naruszenie prawa materialnego - art. 39 ust. 2 pkt 2 i art. 37a ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 65 ust. 1 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja jest nieuzasadniona i podlega oddaleniu. Zgodnie z przepisem art. 393¹¹ KPC Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach kasacji, bierze jednak z urzędu pod rozwagę nieważność postępowania. Nie stwierdzając w przedmiotowej sprawie nieważności postępowania, Sąd Najwyższy nie jest obowiązany doszukiwać się w zaskarżonym wyroku naruszenia jeszcze innych przepisów postępowania poza wymienionym w kasacji przepisem art. 177 § 1 pkt 4 KPC, który kasacja wskazała jako naruszony „w szczególności”. Oznacza to, że Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi zaskarżonego wyroku (przyjętymi za Sądem pierwszej instancji), z tych zaś wynika, iż powód został przez Wojewodę P. odwołany z dniem 24

sierpnia 1998 r. ze stanowiska dyrektora przedsiębiorstwa na podstawie art. 66 ust. 2 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych. Wymieniony przepis stanowi, że „z chwilą ustanowienia zarządu komisarycznego organy przedsiębiorstwa ulegają rozwiązaniu. Organ założycielski odwołuje dyrektora przedsiębiorstwa”. Z kolei przepis art. 39 ust. 1 wymienionej ustawy stanowi, że w wypadku odwołania dyrektorowi przysługuje odprawa w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia. Przepis ustępu drugiego tego artykułu wymienia przypadki, w których odprawa nie przysługuje. Wśród nich powołany jest przepis art. 37a ust. 1 ustawy, według którego organ założycielski może odwołać dyrektora, jeżeli dyrektor w związku z pełnieniem funkcji dopuszcza się: 1) rażącego naruszenia prawa, 2) zaistniały przesłanki określone w art. 52 § 1 lub art. 53 § 1 KP, 3) przedsiębiorstwo państwowe przez co najmniej 3 kolejne miesiące nie wypełnia wobec Skarbu Państwa zobowiązań z tytułu podatków, 4) przedsiębiorstwo państwowe przekroczyło wskaźniki przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, ustalone przez Komisję Trójstronną do Spraw Społeczno-Gospodarczych lub Radę Ministrów, w trybie określonym w ustawie z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1995 r. Nr 1, poz. 2), co spowodowało pogorszenie sytuacji finansowej przedsiębiorstwa. Zdaniem Sądu Najwyższego, powołanie w piśmie organu założycielskiego jako podstawy prawnej odwołania art. 66 ust. 2 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych, jest jednocześnie wskazaniem przyczyny odwołania w postaci ustanowienia zarządu komisarycznego i jeżeli pismo to nie zawiera wskazania innych przyczyn - w szczególności wymienionych w art. 37a ust. 1 tej ustawy ani też przypadków wymienionych w art. 39 ust. 2 pkt 1,3,4 i 5 tej ustawy - brak jest podstaw do przypisywania decyzji odwołującej innych przyczyn niż w niej wskazanych. Tym samym brak jest podstaw do pozbawienia dyrektora prawa do odprawy, o której mowa w art. 39 ust. 1 tej ustawy, gdyż ustanowienie zarządu komisarycznego samo przez się nie pozbawia odwołanego dyrektora prawa do odprawy. W tej kwestii Sąd Najwyższy podziela stanowisko Sądu Najwyższego zajęte w przytoczonym przez Sąd drugiej instancji wyroku z dnia 20 maja 1998 r., I PKN 144/98. Jednocześnie należy zauważyć, iż powołane w kasacji uchwały Sądu Najwyższego nie są adekwatne do przedmiotowego stanu faktycznego. Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 1996 r., I PZP 31/95 (OSNAPiUS 1996 nr 18, poz. 263), wypowiedziała się na temat braku prawa do odprawy w razie odwołania dyrektora w związku z likwidacją przed-

siębiorstwa, również na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, a nie tylko na podstawie art. 19 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych, zaś uchwała z dnia 20 kwietnia 1994 r., I PZP 17/94 (OSNAPiUS 1994 nr 3, poz. 41), dotyczyła prawa odwołanego dyrektora do odprawy przewidzianej w art. 8 ustawy z dnia 20 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.). Bez znaczenia zatem dla rozstrzygnięcia prawa do odprawy było istnienie ewentualnych przyczyn odwołania go przez organ założycielski ze stanowiska dyrektora przedsiębiorstwa państwowego, jeżeli nie zostały one wskazane w decyzji o odwołaniu, co czyni zarzuty naruszenia wskazanych w kasacji przepisów prawa materialnego bezzasadnymi. Tym samym brak było przesłanek do zawieszenia postępowania z urzędu na podstawie art. 177 § 1 pkt 4 KPC. Postanowienie sądu w tej kwestii jest uzależnione od jego oceny, czy ustalenie w drodze karnej czynu mogłoby wywrzeć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy cywilnej. Skoro decyzja o odwołaniu dyrektora z powodu ustanowienia zarządu komisarycznego zapadła dnia 20 sierpnia 1998 r., zaś Prokuratura Rejonowa w P. wszczęła postępowanie w sprawie (a nie przeciwko osobie) w 1999 r., to brak jest podstaw do przyjęcia, że wyniki tego postępowania mogłyby zmienić podstawę wcześniejszej decyzji o odwołaniu, której skutek już nastąpił. Zarzut naruszenia zatem przepisu art. 177 § 1 pkt 4 KPC jest bezzasadny.

Z powyższych motywów Sąd Najwyższy nie znalazł usprawiedliwionych podstaw do uwzględnienia kasacji i w oparciu o art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji wyroku.

=====